

Ratyfikacja Protokołu o Skardze Zbiorowej potrzebna tu i teraz

Protokół o skardze zbiorowej - jak wykorzystać? Holandia: ograniczenia rokowań zbiorowych. Sprawa przegrana, ale z ważnym przesłaniem. Skarga nr 201/2021, decyzja z 24 marca 2023 r.

Polska nie ratyfikowała żadnego z protokołów o skardze zbiorowej do aktów ONZ i Rady Europy. Poniższa notka pokazuje przykład wykorzystania przez związek zawodowy mechanizmu skargi zbiorowej do Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej (ZEKS). To narzędzie kontroli działań państwa, wzmocnienia dialogu społecznego i uznania roli partnerów społecznych.

FNV kontra Holandia: czy państwo może ograniczać układy zbiorowe?

W 2021 r. największa holenderska centrala związkowa FNV złożyła skargę do Europejskiego Komitetu Praw Społecznych (ECSR). Związek zarzucał państwu, że wprowadzenie regulacji prawnych pozwalających odchodzić od zapisów układów zbiorowych (w kontekście ustawy o minimalnym wynagrodzeniu) osłabiało ich skuteczność i podważało konstytucyjne prawo do rokowań zbiorowych.

Co orzekł Komitet?

ECSR nie stwierdził naruszenia art. 6 ust. 2 ZEKS (prawo do prowadzenia rokowań zbiorowych). Komitet uznał, że działania państwa były zgodne z ogólnym interesem i nie podważyły istoty układów zbiorowych. Ale to nie koniec historii - ważne jest zdanie odrębne

Sędzia Giuseppe Palmisano zgłosił mocne zdanie odrębne. Wskazał, że pozbawienie układów zbiorowych skutku w określaniu wynagrodzenia, nawet jeśli wynika z regulacji o charakterze ogólnym, prowadzi do faktycznego demontażu prawa do rokowań i powinno zostać uznane za naruszenie art. 6 ust. 2 ZEKS.

Dlaczego to ważne?

- Skarga pokazuje, że związki zawodowe mogą próbować chronić skuteczność układów zbiorowych także na poziomie europejskim.
- Nawet przegrane sprawy mogą pozostawić ślad poprzez zdania odrębne, debatę publiczną i wzmacnianie interpretacji prospołecznych.
- Zdanie odrębne Palmisano może być inspiracją dla innych organizacji związkowych, walczących z podobnym osłabianiem układów zbiorowych.

Taka sprawa mogłaby dotyczyć również Polski, gdzie często pojawiają się przepisy ograniczające skuteczność układów zbiorowych.

Bez protokołu o skardze zbiorowej nie ma jednak możliwości ich zakwestionowania przed EKPS.

Przypominamy:

Postulat ratyfikacji Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej i protokołu o skardze zbiorowej od lat znajduje się w dokumentach programowych NSZZ „Solidarność”, w tym w Uchwale programowej XXXI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” (Spała, 19–20 października 2023 r.).

W ramach projektu „Rozwój zdolności NSZZ ‘Solidarność’ dla aktywnego udziału w procesie monitorowania i stanowienia prawa” w kwietniu 2026 r. planowane jest seminarium dotyczące ratyfikacji ZEKS.

Barbara Surdykowska, ekspert prawny Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

